

DOMINICA PRIMA QUADRAGESIMÆ.

DE OBSEQUIO SOLI DEO PRÆSTANDO.

Domini Deum tuum adorabis, et illi soli servies
(Matth. 4).

Tanta Dei majestas, celsitudo tanta, tantaque ejus in omnes homines bonitas, ut mirum sit inveniri unum aliquem qui ei servire, ejusque obsequio se mancipare renuat. O homo, dic, quæso, quid habes, quod a Deo non acceperis? Imo *dic mihi quid desiderare potes, quod non plene inveniatur in Deo? Si te delectat sapientia, sapientissimus est: si pulchritudo, speciosissimus est; si gloria, si divitiæ, gloria et divitiæ in domo ejus: si voluptas, et delectatio, delectationes in dextra ejus usque in finem. Si saturitas et abundantia, inebriabuntur ab ubertate ejus, qui possident eum* (S. Tho. a Villanova, *de transfigur.*). Quis ergo non serviat Deo, qui tantus, tamque erga homines beneficus est? Ei quidem servire, eique omnes obsequi debent. Jam heu! obsequio ejus se multi subtrahunt, ut peccato et dæmoni serviant: clamant concionatores, clamant confessarii dicentes, non dæmoni, sed Deo soli serviendum; et tamen innumeri, derelicto Deo, ad peccati et dæmonis partes declinant. Audio Christum, dæmoni hodie dicentem: *Domini Deum tuum adorabis, et illi soli servies.* Quod Christus illi nequam spiritui, hoc ego omnibus hominibus dico: totaque hac concione hoc unum dicam, quod non dæmoni, verum Deo soli serviendum. *Ave.*

Duo sunt domini, qui expansis vexillis omnes homines ad sui obsequium allicere satagunt, Deus scilicet et dæmon: *Deus*, cui omne obsequium, omnique debetur honor et gloria: *dæmon*, qui omni supplicio omnique execratione dignus est. In Dei vexillo depicta est crux, quam Deus offert omnibus, ut

mediam ad salutem necessarium; in dæmonis vero vexillo delineate sunt carnis deliciae et mundi divitiæ, ut quid summe optabile. Ideo cum dura displiceant, blanda placeant, ad crucem pauci et ad delicias multi advolant: pluresque dæmoni, quam Deo suum dant nomen. Jamvero si probe scirent homines, quis sit Deus, et quis sit dæmon, abjecto pessimo dæmone, totos se Dei obsequio haud dubie manciparent et consecrarent. Quis, quæso, diviti, potenti et fideli potius, quam pauperi, debili et fallaci domino servire non malit? Nullus sane ita stolidus, ita stultus nemo, qui a pauperis, debilis et infidelis domini partibus non declinet, ut ditissimi, potentissimi et fidelissimi domini obsequio se subdat. Ergo ablegato dæmone, omnes Deo servire ambiant, si serio perpendant, quod dæmon est pauper, debilis et fallax: 1. *dæmon est pauper*, et Deus ditissimus; 2. *dæmon est debilis*, et Deus potentissimus; 3. *dæmon est fallax*, et Deus fidelissimus. En tres rationes, quibus ad soli Deo serviendum quisque excitari debet: *Domini Deum tuum adorabis, et illi soli servies.*

I PARS.

Dæmon est pauper, et Deus ditissimus.

1. Deus ab initio dæmonem pretiosissimæ gratiæ et spirituum bonorum thesauris ditaverat, eique celestium omnium bonorum gazas aperire paratus erat. Infelix et rebellis ille spiritus ita prodigus fuit, ut in momento suam omnem dissipaverit substantiam, inæstimabiliæ gratiæ dona perdiderit, ac ita pauper evaserit ut nec vel minimæ cujusque rei possessor remanserit. Verum est, quod vocetur *princeps hujus mundi* (Ioan. 12), quia impiis, omnibusque peccati et mundi amatoribus dominatur, eosque inique regit: non tamen sic dicitur mundi princeps perinde ac si mundo huic visibili præsit, omniumque mundi divitiarum sit dominus: quinimo tam pauper et miser est ut

nec minimam quamque rem propriam possideat; *Nihil maligni spiritus in hoc mundo proprium possident* (S. Greg. hom. 3 in *Ecan.*). In hodierno evangelio pauperem se prodit diabolus; dum non cibos exquisitos, imo nec panes Christo, sed lapides tantum offert, quos si comedere vellet, in panes convertat: *Dic, ut lapides isti panes fiant* (Matth. 4). Cur astutus dæmon, ut Christum ad gulæ peccatum alliciat, duos solummodo offert lapides? Cur perdices, phasianos, vel alia pretiosa et palato suavia non objicit cibaria, quorum odore, vel aspectu solo Christum illaqueare pertentet? Cur non magnificum parat convivium, quo, ut incentivo, ad gulæ indulgendum eum alliciat? Hoc fecisset haud dubie, si potuisset; tanta autem erat ejus paupertas, ut nec frustum panis dare posset. Et ideo lapides solummodo obtulit: *Quia non invenit cibum, quem offerret esurienti, postulat in cibum sata mutari. Undique exclusus, undique fraudatus, ad pavimenta se confert* (S. Ambr. ser. 3 de *jejun.*). O quam magna dæmonis paupertas? Quid eum tibi daturum speras, cum Christo lapides solummodo offerat? Divitem, omniumque regnorum mundi dominum se dicit satanas, dum regna omnia Christo offert, modo ipsum adoret: *Hæc omnia tibi dabo, si cadens adoraveris me* (Matth. 4, 9). Imo, ut ait sanctus Lucas Evangelista, postquam dæmon Christo omnia mundi regna ostendit, dixit ei: *Tibi dabo potestatem hæc universam et gloriam illorum: quia mihi tradita sunt, et cui volo, do illa* (Luc. 4, 6). Habetne omnia mundi regna diabolus, ut illa det? Non: ut enim ait sanctus Maximus: *dæmon Christo offert, quod non habet*. Potestne dæmon dare Christo regna mundi, quæ ei pollicetur? Minime; hæc, ait Chrysologus, *hæc dicit, non quod possit dare, sed quia vult fallere*. Omnia offert, omnia pollicetur, ut decipiat; verum nec minimum quid dat, vel dare potest; Christo offert omnia mundi regna, modo cadens adoret illum: avaro montes aureos promittit, modo aliena inique rapiat: superbo dignitates pollicetur eminentiores, modo peccatis animam suam inquinat: omnibus promittit quæcumque desiderare possunt. Ast magna intercedit differentia inter promittere et dare: promittit enim omnibus omnia, offert omnibus

omnia, quia fallax est; nil ulli dat, nec dare potest, quia pauperrimus ipse nullius rei dominium habet. Sibi suadent nonnulli, dæmones perditarum rerum, necnon thesaurorum sub terra reconditorum esse dominos; errant autem qui ita sentiunt. Si enim dæmones thesaurorum essent domini, auro et argento omnes fere homines obsequio suo manciparent, cum homines ita temporalium bonorum sint cupidi, ut si eos dæmon ditare posset, omnes fere ad illum advolarent. Propterea Deus simul spiritualibus et temporalibus bonis dæmones carere voluit, *expolians principatus et potestates* (Coloss. 2); illosque ita hujusmodi bonis spoliavit, ut nec minimum quid in hoc mundo possideant: *Nihil maligni spiritus in hoc mundo proprium possident*.

2. O quam miser et pauper est dæmon, qui promittere quidem omnia potest, nihil dare potest! Deus autem ditissimus est, cum celi, terræ, mundi totius et omnium quæ in mundo sunt, sit Dominus: nec ulla sit creatura, quæ ejus dominio non subdatur: *Domini est terra, et plenitudo ejus: orbis terrarum et universi qui habitant in eo* (Ps. 23, 1). Bovum, taurorum, et aliorum quorundam animalium sacrificia Deo offerre consueverant Judei in testimonium supremi ejus domini in omnes creaturas. His vero sacrificiis nil Deo offerebant, nilque ei offerre poterant, quod ejus non esset, quia non solum boves, oves, et omnia animalia ad eum atinent, sed et omnia creata, quorum supremus est Dominus. Ut enim ipse loquitur: *Mec sunt omnes fere silvarum, jumenta in montibus et boves. Meus est enim orbis terræ, et plenitudo ejus* (Ps. 49). Credit Philo Judæus, nullum imperatorem, nullum regem, nullumque hominem esse ullius rei dominum; Deumque usum solummodo rerum hominibus concessisse, sibi vero omnium dominium reservasse: *Deus sibi omnium vindicavit dominium, usum vero distribuit suis subditis*. Ejusdem sententiæ fuisse videtur Chrysostomus, dicens: *Omnes usum habemus, dominium autem nemo*. Attamen fatendum cum omnibus fere aliis doctoribus, homines simul cum Deo esse rerum dominos. Verum est, hominum in res suas dominium esse dependens, sub-

ordinatum et transitorium, quia rerum sunt domini dependenter a Deo, et ad brevissimum tempus, quo in hoc mundo vivunt. Dei autem in omnes creaturas dominium est supremum, independens et æternum: earum omnium est et semper erit Dominus; nec est aliqua creatura, quæ ejus dominio non subdit: ejus sunt et semper erunt cælum, terra, et omnia mundi bona: *Tua sunt omnia, et quæ de manu tua accepimus, dedimus tibi* (1 Paral. 29). Præclare dixit D. Augustinus, Deum non esse divitem pecunia, sed omnipotentia: *Deus dives est, non pecunia, sed omnipotentia*. Quomodo, et in quo sensu dicitur Deum non esse divitem pecunia? Nonne ipsius æque sunt pecunie ac alia omnia? Nonne ipsius est omne aurum et argentum? Nonne dicit ipse: *Meum est argentum, et meum est aurum*? (Agg. 2). Si autem Dei est omne aurum et argentum, cur, dixit Augustinus, Deum non esse divitem pecunia? Hoc dicit, ut doceat, non credendum quod Deus, instar divitum sæculi, arcas auro et argento refertas habeat. Cum enim dicimus, Deum esse ditissimum, non intelligendum, magnam pecuniarum copiam et congeriem eum aliquo in loco fecisse. Non quidem sic dives Deus; alio modo dives est et actu et omnipotentia. *Dives est actu*: quia aurum, argentum, et omnia creata ad illum actu pertinent. *Dives est omnipotentia*: tum quia montes aureos, et mille mundos omni divitiarum genere refertos creare potest: tum quia homines ditare valet, quantum placuerit: tum quia eis temporalia, spiritualia et æterna bona confert, prout libuerit: tum quia potestatem habet tribuendi eis hujus mundi, et cœli regna, cum voluerit; nec alius quisquam hanc habet potestatem: *non tribuamus dandi regni atque imperii potestatem, nisi Deo vero, qui dat felicitatem in regno cœlorum solis piis: regnum vero terrenum et piis et impiis, sicut ei placet* (Aug., de civ. D. 5, 22). O quam dives est Dominus, qui omnia habet, omnia possidet, et omnia dare potest! Equis, abjecto dæmonis obsequio, non se totum Domino consecrabit? O homo insensate, nonne abrenuntiare debes dæmoni, qui pauper est, qui nihil habet, et qui nihil dare potest? Nonne, inquam, ei abrenun-

tiare expedit, ut te pietati, virtutum exercitio, et Dei obsequio totaliter dedas? Certe, si sapias, *Dominum Deum tuum adorabis, et illi soli servies*. In baptisate abrenuntiasti satanæ, et tamen, o miser, derelicto Deo tuo, ablegato Creatore et Redemptore tuo, tandiu dæmoni adhesisti, quandiu in statu mortalis peccati permansisti. Modo tuam detestare miseriam, infelicitatem tuam deplora, et abrenuntia dæmoni, ut Deo fideliter servias. Ac semper in ore tuo hæc versentur verba: *Abrenuntio tibi satanæ, et conjungor tibi, Christe* (Chrys. ho. 21 ad pop.). Dic, quæso, o peccator, quam utilitatem, quod emolumentum a dæmone percepisti eo tempore, quo illi obsecutus es, et quo in statu lethalis peccati perseverasti: *Quem ergo fructum habuistis tunc in illis, in quibus nunc erubescitis?* (Rom 6, 22). Accepistine ab illo magna præmia, divitias in æternum permansuras, vel aliquod pretio æstimabile? Nequaquam: quia hic ita pauper est, ut nihil habeat, nihilque dare valeat. Cum ergo dæmon sit pauperrimus, Deus vero sit ita dives, ut omnia habeat, omnia possideat, omnia dare valeat; et æterna bona tibi dare disponat, modo ei fideliter servieris, abrenuntia satanæ, ut Deo sedulo, ferventer et fideliter servias. Dic, sæpe dic, et ex corde sincero dic: *Abrenuntio tibi satanæ, et conjungor tibi, Christe*. Spreto igitur diabolo, Deo serviendum, quia ille pauperrimus, Deus autem ditissimus; cui quoque obsequi oportet, *quia dæmon debilis est, Deus autem potentissimus*.

II PARS.

Dæmon est debilis, et Deus potentissimus.

Si ligatam a Deo potestatem non haberet dæmon, omnia quæ in mundo sunt, vastaret et everteret; omnesque justos, imo et omne genus mortalium a facie terræ deleteret (S. Basil., ho. 13). Ita vero ligata eius est potestas, ut jam infirmus, debilis, et impotentissimus videatur.

Prodit se debilem et impotentem in hodierno Evangelio: in quo dicitur, quod Christum quidem supra templi pinnaculum statuere potuit, quia hoc ipse ei permisit: eum tamen dejicere non potuit. Dixit Christo: *mitte te deorsum*; haud illum deorsum mittere et precipitare potuit; *non impulit, non tetigit, non appropinquavit, sed tantum dixit: Mitte te deorsum. Nam diabolus ad malum hortari potest, cogere non potest* (hom. 5 Op. imperf. int. op. Chrys.)

Ante Christi adventum audaciores et ferociores erant daemones; nunc eorum potestatem debilitavit, et ligavit Salvator, ut jam blandiri, suadere, tanquam leones circuire et rugire possint; cum autem eis resistitur, nullam habent potestatem in homines. Unde similes videntur daemones priscis Gallis, quorum indolem describens Plinius, ait, eos in primo conflictu audacissimos, temerarios, formidandos, et plus quam viros fuisse; at vix dum primus eorum impetus retardabatur, primusque ardor restinguebatur, deinde debiles, effeminati, et minus quam viri fiebant: *Priora eorum praelia plus quam virorum, postrema minus feminarum* (Tit. Liv. l. 10). Idem dicendum de demonibus, qui in primis illis certaminibus, quae ante Christi adventum inibant, feroces, audaces nimis, et hominibus fiebant terribiles. Mox a Christi adventu, ita debilis, infirmus, et effeminatus factus est daemon, ut si ei resistatur, statim vertatur in fugam; *Resistite diabolo, et fugiet a vobis* (Jac. 4, 7). Adnotarunt rerum naturalium scriptores inter innumeros pisces qui in mari sunt, unum aliquem reperiri, qui *ensis marinus* dicitur, eo quod os longum, instar ensis acutum, fronte gerat. Piscis ille, qui semper ense suo armatus incedit, spectantibus terribilis et formidandus videtur, revera ita ignavus et debilis est, ut minimi quique alii pisces illi illudant. Huic autem pisci aliquo modo similis est daemon; formidandus enim cuique videtur; ipsum ejus nomen terrorem incutit; at a Christi adventu, ita debilis est effectus ut quisque ei illudere queat; *Draco iste, quem formasti ad illudendum ei* (Ps. 103). Dirissima olim Romanos inter et Cartaginenses inita sunt praelia, quibus rebellem Cartagine Romanis debellare quidem

poterant, dominio suo perfecte subdere nequibant. Postremo statuere Romani, rebellem et formidandam hanc solo aequare Cartagine, novamque aedificare, quae Cartago vocaretur, Cartago autem esset nomine solum, non virtute, ac fortitudine. *Superesse Cartagine, sed non formidabilem*. Sic daemon ante Christi adventum terribilis et formidandus hostis Dei amicos terrebat, et nullo negotio vincebat; tunc erat leo, qui non solum rugiebat, sed et facile debellabat et devorabat. At a Christi adventu daemon est quidem semper leo; non amplius est leo formidandus, nec est, quod eum jam timeamus. Illi enim, inquit S. Basilius, illudere possumus, sicut leonis pelli illuderemus, *Non amplius velut leonem timeamus, sed velut pellem conculeamus* (ep. ult.). Et revera, cur daemone timeamus? Cur hunc pertimescamus hostem, qui tam debilis est, ut in rebus noculis nec in minimo nobis nocere possit, nisi eum nobis nocere velimus? Non timendus hic animae et salutis nostrae inimicus, non timendus ille canis, qui, ut ait Augustinus, *latrare potest, sed mordere non potest, nisi volentem*.

Nemo arbitretur, datam daemone potestatem aliquam supra hominis voluntatem ut hominem ad malum compellere et necessitare possit. Latrare enim potest, suadere potest, inspirare potest; cogere et necessitare non potest, quia *liberi arbitrii nos fecit Deus; et nec ad virtutes, nec ad vitia necessario trahimur* (Hier. c. Jovin. 2). Vis scire, inquit sanctus Chrysostomus, quam in homines potestatem daemon habeat? *Præter latratum nihil habet, seu nihil potest, nisi latrare, suadere virtutis, fugam, et vitii amore inspirare*. Si nolimus, et si ei resistamus, non potest nos a virtutis amore revocare, et ad vitii affectum compellere. *Diabolus potest ad malum invitare, non potest trahere*: adversarius noster diabolus, *tamquam leo rugiens circuit, quaerens quem devoret* (1. Pet. 4); circuit quidem ut devoret; verum nec ferit, nec devorat, nisi volentem. Rugire ille potest, et quaerere quem devoret; devorare non potest, nisi in fauces eius se libens quispiam intrudat: *rugire daemon potest, ferire non potest* (S. Ber. ser. 13 in Ps. Qui

habit.) Rugiatur quantum voluerit, nihil in nos potest, nisi nos velimus: tanta eius erga nos est debilitas, ut nec ad minimum peccatum veniale nos inclinare possit, nisi velimus. Quam enim potestatem in nos habere potest dæmon, qui nec in porcos potestatem habet? Nec enim in illos intrare potuit, sine accepta a Christo ad hoc licentia. *In homines nihil licet, quibus in porcos iussum est, ut liceat* (Chrysol. ser. 16). Nihil in nos potest dæmon, et quoad nos debilissimus est. E contra Deus potentissimus est.

2. Quid enim non potest Deus, qui omnia potest? Non hoc solum, aut illud, aut omnia possibilis potest, excepto peccato, quod facere non potest, quia peccare non potestatis est, sed infirmitatis. Si educendus sit mundus e nihilo, et homo ex luto, hoc potest Deus. Si vertenda sint aqua in sanguinem, virga in serpentem, mulier in statuam salis, aqua in vinum, et panis in Christi corpus, hoc facere potest. Si faciendi mille mundi, isto ampliores et pulchriores, hoc facere posset Deus, qui per omnipotentiam suam sine ullo labore, sine ulla difficultate, et sine ulla resistantia facere potest quicquid possibile est. Sicut in mundi creatione, cum dicebat Deus ut fierent cælum et terra, mox cælum et terra fiebant; cum dicebat ut fierent sol, luna, sidera, et omnes creature, statim illa facta erant: *Ipse dixit, et facta sunt; ipse mandavit, et creata sunt*. Tanta præditus est potentia, ut si modo diceret; fiant mille mundi isto nostro mundo pulchriores, ditiores, ornatiore, et majores. statim hi omnes mundi existerent, quia unico voluntatis suæ actu omnia quæ voluerit, perficere potest. O magnam Dei potentiam! Quid ergo non potest pro nobis? Nonne potest nos salvare, vel damnare? Immensa quidem paradisi præmia omnibus proponit; omnes salvari vult, omnibusque dat media ad salutem necessaria, quibus si bene utantur, salvabuntur; si iis abutantur, eos ad æterna tartari supplicia condemnare potest: *potest et animam, et corpus perdere in gehennam* (Mat. 10, 21). O homo, quid times a dæmone, qui ita debilis et impotens est, ut nullam in te habeat potestatem? Quid metuis a tam in-

firmitate domino, qui hanc solam in te habet potestatem, quam tu illi das? Ne timeas dæmonem, nec ejus te obsequio mancipis; potius time Deum, qui omnia potest, time Deum, eique fideliter obsequere, quia nisi ei fideliter servieris, æternis te ignibus adjudicabit. Deus summe bonus est, infinita ejus est bonitas; servis suis infinitam in cælo præparat mercedem, et regnum æternum; omnesque qui ei sedulo et fideliter servierint in hoc mundo, audient Christum in die iudicii dicentem: *Venite benedicti Patris mei, percipite regnum*. Eos vero, qui ei non fideliter servierint, mittere potest, et mittet in infernum, æternum cruciandos: vide quam expedit ut in perpetuum servum te totaliter Deo subicias. Ne servias mundo, peccato, dæmoni; obedi Deo tuo et Domino tuo: *Dominum Deum tuum adorabis, et illi soli servies*. Ne servias dæmoni, qui ita debilis est, ut nullam adversus te habeat potestatem; Deo obsequere, qui omnia potest, et qui in æternum tartari gehennam te mittere valet. Non itaque dæmoni, sed Deo serviamus, cuius est infinita virtus et potentia; cujusque pariter ubique prædicanda fidelitas et veritas: *quia dæmon fallax est, et Deus fidelissimus*.

III PARS.

Dæmon est mendax et Deus fidelissimus.

Mendax, fallax et infidelis est satanas, qui plurima bona promittere solet, non ut det, sed ut decipiat. A mundi primordio mendax fuit, cum in Paradiso terrestri primos parentes mendacis suis fessellit: promisit enim eis immortalitatem: *nequaquam moriemini*; pollicitus est eis etiam divinitatem: *eritis sicut dii*; ac tandem promisit eis scientiam boni et mali: *scientes bonum et malum*. Rei eventus illum mendacissimum, et fallacissimum esse demonstravit; non enim ad immortalitatem, ad divinitatem, et ad eminentem scientiam evecti sunt; e contra postquam nimium creduli falsis dæmonis suasionibus adherentes, de ligno vetito comederunt, non

immortales, sed morti obnoxii; non dii, sed jumentis insipientibus similes; non doctores, sed ignari facti sunt. O quam turpiter ab initio mundi mentitus est dæmon, quam inique fefellit protoparentes nostros! Adhuc et eum fallacissimum esse in hodierno patet Evangelio, in quo ut refert S. Lucas, asserit dæmon, omnia mundi regna sua esse, et de iis ad arbitrium posse disponere: *Tibi dabo potestatem hanc universam, et gloriam illorum: quia mihi tradita sunt, et cui volo, do illa.* Mentitur, inquit S. Irenæus, in eo, quod asserit, sibi tradita esse omnia regna cum potestate gubernandi et donandi ea ad libitum: diabolus enim nihil in mundo habet, quod suum appellare possit; ac per consequens nec aliquid dare potest. Mentitur secundo dæmon, cum ait, se dare gloriam regnorum, divitias scilicet et honores; nam, ut ait S. Cyprianus, ad illum talia non pertinent, nec hujusmodi dare valet: *Tu, impie ac mendax, quid habes, quod dare possis?* Mentitur tandem, inquit S. Chrysostomus, quia nullatenus intendebat dare quod promittebat: si enim uni omnia mundi regna dedisset, nil illi aliis dandum superfuisset: quis autem credat, quod pro uno lucrando, omnes alios servos amittere vellet? Hoc nemo credit; e converso patet quod mendacis suis Christum decipere voluerit: sicut et certissimum est, quod fallacis et fallacibus promissis homines quotidie decipiat. Christum, cujus sapientia erat infinita, decipere non potuit, dicens: *Hæc omnia tibi dabo, si cadens adoraveris me;* jamvero multos homines quotidie decipit, dicens cuique: *hæc omnia tibi dabo.* Avaris promittit pinguem fortunam, magnam bonorum temporalium copiam, et divitias quibus diu gaudebunt, modo fraudibus, usuris et aliis viis iniquis aliena rapere studeant; iisque dicit, *hæc omnia vobis dabo.* Superbis pollicetur altiores mundi dignitates, honorem et gloriam sæculi, modo latam et spatiosam perditionis ambulentiam; illisque dicit, *hæc omnia vobis dabo.* Voluptuosis delicias offert plurimas et perennes, modo a via regia sanctæ crucis declinent. Iis et omnibus aliis, quos ad peccatum allicere intendit, plurima promittit, dicens: *hæc omnia vobis dabo.*

Verum, ut ait D. Augustinus, *non solum mendax est, sed etiam mendacii pater,* quia promittit non quod dare velit, sed quia decipere intendit. Astrologos judicarios dire objurgat sanctus Augustinus, eosque vocat *seductores,* eo quod fingentes se ex siderum influxibus quæ cuique eventura sint, cognoscere, fallant homines prædicando eis multa bona, ignorantes hæc illis eventura, illosque decipientes, ut aliquid ab eis extorqueant. Quanto magis mendaces et seductores sunt dæmones! Prædicunt enim, et promittunt cuique ea quæ optare cognoscunt: avaro divitias, voluptuoso delicias, unicuique ea quæ appetit, pollicentur, nil tribuere valentes, dummodo illos seducant et ad tartara ducant.

2. O quam mendax et fallax est dæmon! E contra fidelissimus Deus, qui cum sit suprema, æterna et infallibilis Veritas, nec fallere nec mentiri potest. Infinita habetur oppositio Deum inter et mendaciam: cum enim Deus sit summa et essentialis veritas, infinite opponitur mendacio, et sicut impossibile est eum esse simul Deum et non Deum, ita impossibile est eum esse Deum et mendacem. Si enim Deus est, necessario non est mendax; et si mendax est, necessario Deus non est. Ideo cum Deus sit, non mendacem, sed in promissis executioni mandandis fidelissimum esse fatendum est. Pollicitus est Deus gratiam sanctificantem recipientibus baptismum; peccatorum remissionem penitentiam agentibus; æternam gloriam perseverantibus et mandata custodientibus: facite quæ præcipi, et dabit ille quæ promittit: quia impossibile est eum mentiri, et promissa non servare. Handquaquam credendum Deum in sermonibus suis esse nobis similem, et sicut nos mutari, ut modo aliquid dicat, modo aliud; nunc asserat, hoc est; nunc, hoc non est. Hujusmodi mutationibus non est obnoxius Deus: ut enim ait Divus Paulus, *fidelis autem Deus, quia sermo noster, qui fuit apud vos, non est in illo Est et Non* (2 Cor. 1). Deus non est infidelis, ut jam neget, quod antea affirmaverat, atque ita promissis non stet; quin contra, ut præfata verba exponit Doctor Angelicus, *fidelis Deus, id est servat promissa sua.* Itaque cum Deus sit fidelissimus, et dæmon infidelis, non

isti sed Deo serviendum. Deus ditissimus est, et dæmon pauper; Deus potentissimus est, et dæmon debilis; Deus fidelissimus est, et dæmon mendax et infidelis: en efficaces rationes, cur, nuncio remisso diabolo pauperi, debili et infideli, Deo soli, qui ditissimus, potentissimus, et fidelissimus est, ex toto corde servire statuamus; *Dominum Deum tuum adorabis, et illi soli servies*. Hoc sciunt omnes: nullum latet, quod ablegato satana, soli Deo sit serviendum. Proh dolor tamen! quam multi, relicto Deo suo, dæmoni misere obsequantur!

Dic, quæso, cui a juventute tua servivisti? Nonne peccato? Nonne dæmoni? Plurimos confessarios et concionatores audisti dicentes, te non posse simul servire Deo et avaritiæ, Deo et luxuriæ, Deo et iniquitati, Deo et dæmoni; quodque, iis omnibus procul pulsus, soli Deo esset adhærendum. Cui, quæso, adhæsisisti? Nonne, relicto Deo, te avaritiæ, libidini, vel alteri cuidam vitio totaliter dedisti? Dicebant confessarii, dicebant concionatores, dicebant tibi: *Soli Deo servies*: et tu, miser, in corde tuo dicebas: avaritiæ serviam, gulæ serviam, luxuriæ et aliis vitiis serviam. Deus per se, et per angelos sæpe intus dixit tibi: o miser, abrenuntia huic creaturæ, quæ te decipit; frange prævæ consuetudinis vincula, quæ te captivum detinent; valedic proximæ huic occasione, quæ te ad peccata inclinat; detestare satanam, qui te ad tartara ducit; ut mihi, et mihi soli obsequaris. Sic, sic Deus in corde tuo sæpe locutus est; tu vero verbis ejus aures oclusisti, ac dæmoni, quam Deo servire maluisti. O infelix, tuam detestare cæcitatem: et videns in infinitum melius esse servire Deo, quam satanæ, firmiter statue in corde tuo te imposterum Dei obsequio totaliter adhæsurum. Non amplius peccato et dæmoni, ast soli Deo servias: ac in Dei obsequio angelos imitare, de quibus in hodierno Evangelio dicitur, quod postquam Christum dæmon reliquit, hi accesserunt, ut Christo ministrarent: *reliquit eum diabolus, et ecce angeli accesserunt, et ministrabant ei* (Matt. 4, 11). Quomodo Christo ministrarent angeli? Ita sane, ut ejus voluntatem in omnibus adimplerent: *ministri ejus, qui facitis voluntatem ejus* (Ps. 102). Sic similiter tu Deo servias:

ita ei obsequere, ut semper et in omnibus voluntatem ejus adimpleas. Vide quid a te Deus postulet; quid velit; quid desideret; *Postulat*, ut ab omni vitiiorum genere declines: hoc faciendum est. *Vult*, ut conscientiam tuam ab omni labe peccati mundaes et purifices: hoc agendum est. *Desiderat*, ut penitentia et omni virtutum generi te dedas: hoc adimplendum est. In omnibus tandem adimple Dei voluntatem: et Deus, qui ditissimus, potentissimus et fidelissimus est, æternis illis te ditabit bonis, quæ diligentibus et sibi servientibus promisit. Amen.

DOMINICA SECUNDA QUADRAGESIMÆ.

DE CHRISTI TRANSFIGURATIONE.

Transfiguratus est ante eos (Matt. 17, 1).

Christus Dominus, quamdiu cum hominibus conversatus est, viator simul et comprehensor fuit ac beatus saltem quoad animam, quæ a primo instanti creationis suæ ac unionis cum Verbo, Dei visione garvita et creata fuit: ejusque beatitudo in corpus semper redundasset secundum suas dotes, nisi ex alto Dei consilio repressa esset. Ut enim pati et cum hominibus conversari posset Christus, claritas, aliæque corporis gloriosi dotes in beata ejus anima cohibite fuerunt, ne in corpus se diffunderent. Miraculum erat, quod Christi corpus gloriosus non frueretur dotibus, sibi non solum ratione unionis hipostaticæ, sed etiam ratione beatitudinis animæ debitis. Hodie cessat miraculum, saltem quoad claritatis dotem, quæ corpori Christi communicatur; et ideo transfigurari dicitur, quia externam speciem mutat, mirabilemque splendorem et claritatem assumit,

qua omnes spectantes in admirationem rapit. Magnum est illud Transfigurationis Christi mysterium, cujus testes extitere nonnulli apostoli; quod contemplati sunt Moyses et Elias; quod sancta romana Ecclesia pluries singulis annis nobis proponit; quodque nos jam pro modulo nostro exponere pertentabimus. *Ave.*

Certum est, quod transfiguret se daemon, transfiguret se homo, transfiguret se Christus. *Transfiguratur se daemon*, sequē interdum in angelum lucis et in amicum benevolam transformat et exterius immutat, ut homines decipiat et perdat. *Transfiguratur se homo* aliquando in bonum, cum scilicet a statu peccati ad gratiæ statum migrat; et aliquando in malum, nempe cum a statu gratiæ ad lethalis peccati statum declinat. *Transfiguratur se Christus* hodie, cum vultus, totiusque corporis sui externam speciem mutat et mirabili claritate fulgentem se exhibet. Daemonis transfiguratio maligna est et dolosa: hominis transfiguratio aliquando bona est et aliquando mala: Christi transfiguratio mirabilis in se est et hominum saluti plurimum utilis. Daemonem transfiguratum reformidemus: hominem a malo in bonum transfiguratum imitari conemur, et Christum coram Apostolis, Moysē et Eliā hodie transfiguratum attente contemplemur; ac sedulo perpendamus 1. quomodo sit transfiguratus; 2. quare sit transfiguratus; 3. ubi sit transfiguratus. Vel ut aliis verbis mentem meam explicem, videamus transfigurationis Christi modum, finem et locum; *modum*, quo facta est; *finem*, ob quem facta est; *locum*, quo facta est. En tres hujus concionis partes.

I PARS.

Quomodo facta est Christi Transfiguratio.

Non ita coram tribus apostolis transfiguravit se Christus, ut suam eis ostenderit divinitatem, eo modo quo illam Beatis in celo manifestat: divinitas enim oculis corporeis videri ne-

quit. Ita se transfiguravit, ut in facie, in veste et in toto corpore novam præstulerit claritatem. *In facie*, quæ mirabiliter resplenduit: *in veste*, quæ alba facta est; *in toto corpore*, quod mirum in modum refulsit.

1. In Christi transfiguratione, haud immutata vultus essentia, ingens quidam splendor, quasi divinus, ab ipsa Christi anima, utpote beata et hypostatico Verbo unita, in faciem ejus emanavit, quo sicut sol et magis quam sol resplenduit. Verum est, quod dicat Scriptura, Christi faciem sicut solem resplenduisse, *Resplenduit facies ejus sicut sol*; asseri tamen potest, quod etiam supra solem refulserit. Claritas enim illa in Christi facie apparens multo augustior et magnificentior erat solis claritate, quia claritas solis naturalis est; claritas vero in Christi vultu effulgens, erat supernaturalis, seu a principio ac radice supernaturali procedens, a beatitudine nempe animæ et ab unione hypostatica. S. Antonius Patavinus ait, splendorem vultus Christi excellentiorem fuisse solis luce; dicitur autem, quod facies ejus resplenderit sicut sol, splendorque faciei ejus splendori solis comparatur, quia in his sensibilibus non est quid clarius et splendidius, cui possit comparari. Non ergo censendum, quod facies Christi instar solis tantum fulserit, at per hoc palpabile exemplum investigare debemus magnitudinem splendoris, quo Christi facies refulsit. Si Christus totum diviniæ gloriæ fulgorem coram Apostolis exhibuisset, cum adhuc pro humanæ vitæ conditione tantum splendorem ferre non possent, non ab eo lætificati, potius obcæcati fuissent. Propterea vultus sui splendorem Christus temperavit, ita ut sole splendidior foret et tamen splendor ille Apostolorum oculis tolerabilis esset et jucundus, eosque ingenti gaudio recrearet. *Resplenduit facies ejus sicut sol*, inquit S. Joannes Damascenus (or. de *Transf.*), non quod sole splendidior non esset, sed quantum intueri poterunt spectatores; nam si universam gloriæ claritatem ostendisset, illi penitus exarsissent.

2. O quam mirabilis est ille modus, quo Christus transfiguratus est *quoad faciem*? Jamvero mirabilis etiam est modus, quo transfiguratus est *quoad vestem*. Ut enim sacrum refert Evan-

gelium, *vestimenta ejus facta sunt alba sicut nix*. Facies Christi instar solis merito rutilavit, quia divina hæc facies, passionis tempore conspuenda, maximeque deformanda erat; magnæ autem confusioi magna gloria jure debebatur. A Christi facie, imo et a toto ejus corpore ad vestimenta ejus quidam manavit fulgor, a quo alba facta sunt, ita ut si prius Christi vestes essent nigrae vel violacæ, in transfiguratione factæ sint albae, et si prius essent albae, ut arbitratur Tostatus, factæ sint albiores et albae sicut nix; *vestimenta ejus facta sunt alba sicut nix* (Abul. c. 2). A Christi facie et a toto ejus corpore splendor quidam in vestimenta redundavit, a quo lucida simul et alba facta sunt. Ipse splendor in Christi facie radiabat ut sol aureus et fulvus; transfusus vero in vestes, factus est albus. Sicut lux solis, dum a sole diffunditur, in ipso sole aurea apparat et fulva, in altera autem re excipiente et a sole diversa, sensibus alba videtur, ita fulgor, quo Christi facies rutilabat, in ipsa Christi facie quasi aureus cernebatur; ad vestes vero transfusus, non aureus, sed albus, et nivis albedinem præferens videbatur: *Vestimenta ejus facta sunt alba sicut nix*. Sicut luna, cum exceptis solis radiis illuminatur, alba videtur; sicut etiam nubes soli objectæ, colorem album ac lacteum reddunt, ita et fulgor ille, qui in Christi facie instar solis rutilat, ad vestimenta ejus transfusus, albus apparet quasi nix. *Vestimenta autem facta sunt alba sicut nix*.

3. Ecce modum, quo transfiguratus est Christum quoad vestem: ad hæc transfiguratus est etiam quoad totum corpus, quod mirum in modum refulsit: *Christus*, inquit sanctus Ephrem, *toto suo corpore, tanquam sol suis radiis, resplenduit gloria sue divinitatis*. Non sola Christi facies resplenduit, non soli faciei, etiam manibus, pedibus, totique ejus corpori mirabilis ille fulgor inhæsit; Christi enim transfiguratio fuit perfecta et plena, et ideo dicendum, quod totum ejus corpus nitore resplenderit. Unde si sancti Evangelistæ solam Christi faciem commemorant, per faciem tanquam partem principaliorum, magisque spectabilem cætera membra intelligenda sunt, quæ omnia mirabiliter resplenderunt, et ut loquitur sanctus

Ephrem, *ex toto corpore gloria ejus scaturivit, et ex totis ejus membris resplenderunt radii*. Ex toto Christi corpore fulgentissimi manarunt radii, tantaque fuit totius corporis ejus in transfiguratione gloria, ut prohibuerit Apostolis, ne eam aliis hominibus revelarent: *Nemini dixeritis visionem*. Mandat visionem hanc taceri, quia tanta tunc extitit corporis Christi gloria, ut si hominibus annunciata fuisset, incredibilis eis visa esset. *Non vult Christus hoc in populis predicari, ne et incredibile hoc esset pro rei magnitudine*. Et ut loquitur S. Chrysostomus: *Mandavit ut nemini dicant; quia in populis ruidibus id videretur incredibile* (ho. 17 in Math.). Tanta fuit etiam Christi in transfiguratione claritas, tantus tunc, tamque jucundus ex corpore ejus fulgor manavit, ut Petrus, quasi extra se raptus, eo viso, terrena cuncta despiciat, dicens: *Domine, bonum est nos hic esse*. O Petre, bonum tibi videtur, quod in monte Thabor præsens adsis, quia Christum ibi vides mirabili modo transfiguratum in facie, in veste et in toto corpore; quam melius erit tibi, quando cum Christo in æternum vives et in cælo regnabis! Ineffabili gaudes suavitate, quia Christum transfiguratum et claritate coelesti radiantem aliquibus dumtaxat momentis intueris; quanto majore suavitate perfrueris, cum non solum aliquibus momentis, verum per infinita secula divinam essentiam in cælo contempleris! Incomprehensibili affluit gaudio, quia brevissimo tempore Christi carnem claritate nova fulgentem vides; quanto majore afficeris lætitia, quanto eminentiori poteris beatitudine, cum in æternum non solum Christi Salvatoris carnem radiis coelestibus fulgentem, verum ipsam ejus divinitatem facio ad faciem videbis! O fratres, sursum corda nostra sublevemus, ad coelestem hanc beatitudinem oculos et mentem extollamus, et si Christum in hoc mundo, mirabili modo transfiguratum videre nequeamus, ad coelestem anhelemus beatitudinem, in qua eum transfiguratum et ineffabili gloria fulgentem in æternum contemplabimur. Non in hoc mundo terrenis et transitoriis bonis nostra figamus corda; ibi nostra fixa sunt corda, ubi vera sunt gaudia. Obvii quique nos non deterreant labores, quia pro æterna gloria adipiscenda omnis labor

exilis, omnisque poena levis. Momentanei sæculi deliciis a tanti boni assecutione non avertamur, quia, ut ait S. Augustinus, nulla major insania, nulla major stultitia, quam pro delectatione momentanea perdere æterna et tam indicibilia gaudia, quæ habentur in visione divina et Christi Jesu præsentia gloriosissima. Expergiscimini ergo nunc, peccatores! A gloria, quam Christus in transfiguratione exhibet, cœlestis beatitudinis gloriam investigate; a felicitate, qua fruitor Petrus, eo quod Christum mirabili modo transfiguratum cernat, inferte quanta futura sit vestra felicitas, si ad cœlestem beatitudinem pervenire valeatis. Identidem ad tantam felicitatem suspirate, eam toto corde concupiscite et pro ea acquirenda fortiter laborate, non enim otiosus et desidiosus datur hæc beatitudo, verum his solummodo, qui fideliter in Christi vinea laborant. De his tantummodo dicit Christus: *Voca operarios, et da illis mercedem*: eos et non alios in cœlesti regno præmiabit. Ergo laborate fideliter: Dei obsequio subdite vos, ea facite quæ a vobis exigit, ut cœlestem beatitudinem assequi valeatis. Hic est fructus, qui ex modo, quo transfiguratus est Christus, elici debet. Videamus nunc quare transfiguratus sit.

II PARS.

Quare facta est Christi transfiguratio.

Christus, qui hominum gloriam summa sollicitudine fugere consueverat, coram Apostolis suis hodie transfigurari et gloria circumdatus videri voluit multas ob rationes. Ex quibus ut aliquas adducam, dico, quod transfigurari voluerit, ut fidem nostram firmaret; ut ad desiderandam beatitudinem nos excitaret; ut ad pugnandum pro ea nos induceret.

1. Ante Christi adventum, sanctissimæ Trinitatis mysterium occultum erat et a fidelibus implicite solum credebatur; adveniente Christo, major altissimi hujus mysterii hominibus data est notitia, tum per ipsum Christum, qui pluries mani-

festavit, tres esse in divinitate personas; tum per Apostolos, quos in universum mundum misit, ut hoc mysterium predicarent et ut in nomine trium personarum sanctissimæ Trinitatis baptizarent: *Euntes ergo docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti* (Matt. 28, 19). Ut autem hoc mysterium hominibus magis innotesceret et ab iis firmius crederetur, transfigurari voluit Christus et per transfigurationem suam illud magis manifestare. Per eam enim manifestatus est Pater, qui auditus est de Christo dicens: *Hic est Filius meus dilectus* (Id. 17). Per eam manifestatus est Filius, qui ineffabili claritate qua fulsit, se Deum esse probavit. Per eam manifestatus est Spiritus Sanctus, in nube scilicet lucida, quæ Christum et Apostolos umbravit; ut enim ait V. Beda, *hæc est Spiritus Sanctus in nube lucida, sicut in Jordane fuit in columba*. At non solum transfigurari voluit Christus, ut fidem nostram firmaret circa sanctissimæ Trinitatis mysterium, verum et ut fidem nostram firmaret circa mysterium resurrectionis. Prædixerat Christus resurrectura et fulgida in cœlo futura justorum corpora, dicens: *Tunc justi fulgebunt sicut sol in regno Patris eorum* (Id. 13). Vix autem credi poterat, quod corpus terrenum et vile, tardum et immundum, fragile et corruptibile, solis claritatem, pernicitatem et incorruptionem induere posset, Christus ut homines in futura corporum resurrectionis fide firmaret, voluit seipsum transfigurare, quasi sol rutilare et corporis sui claritatem manifestare, qualia in resurrectione futura erunt hominum corpora. Transfiguratus est ergo Christus, ut fidem nostram firmaret: *ac etiam ut ad desiderandam cœlestem beatitudinem nos excitaret*.

2. Plerique hominum Dei cœlestiumque bonorum amore et desiderio minime afficiuntur; cum enim nesciant, quam suavis sit Dominus, ac quanta sint cœli bona ignorent, de iis comparandis non cogitant, nec ea acquirendi desiderio flagrant. Sicut initium transfigurationis Christi non viderunt Apostoli utpote sopore gravati ita hominum plerique vitiis suoribus veneno consopiti, ad æternorum bonorum considerationem oculos

non extollunt, nec ea bona considerant, quæ in cœlo Deus diligentibus se præparavit. Christus ergo coram Apostolis transfigurari vult, ut discipulos et omnes homines ad spiritualia, cœlestia et æterna bona desideranda excitet. Quum enim Christus ineffabili claritate circumfusum se se illis exhibuit, idem fuit ac si dixisset, videte quanta sit gloria, qua circumdatus sum; attendite quantum ex corporis mei transfigurati visione jam percipiatis suavitatem et scitote, quod in æterna gloria longe majore suavitate et ineffabili dulcedine perfruatur sancti; ideo non terrena a vobis, sed cœlestia bona summo affectu sunt concupiscenda. Cum terram promissionis adire non satis optaret populus Hebræorum, jamque fatigatus in Ægyptum regressi cogitaret, misit Moyses exploratores in terram illam, qui inde revertentes, ficus, malograna et portentosæ magnitudinis uvæ portaverunt, ut ostenderent, feracissimam esse illam terram, eosque ad illam desiderandam excitarent. Refert sacer Textus, quod exploratores illi in ea terra perambulantes, *abscederunt palmitem cum uva sua, quem portaverunt in vecte duo viri*, et ut populum ad desiderandam fertilissimam illam terram allicerent, reversi ad omnem cœtum filiorum Israel, *omni multitudini ostenderunt fructus terre et narraverunt dicentes: Venimus in terram ad quam misisti nos, quæ revera fluit lacte et melle, ut ex iis fructibus cognosci potest* (Num. 13). O mirabilem hanc, qua usus est Moyses, artem, ut Israelitas ad optandam promissionis terram accenderet! Consimili autem et longe perfectiore utitur industria Christus, ut homines ad cœlestia bona concupiscenda excitet, cœlestis enim illius patriæ uberes eis fructus exhibet atque aliquam bonorum illorum speciem eis ostendit, dum coram ipsis se transfiguratur. Cœli ergo bona optate, summo affectu ea concupiscite, toto cordis desiderio ad ea anhelate, cum transfigeretur Christus, ut ad desiderandam cœlestem beatitudinem nos excitet: *qui transfiguratur etiam, ut ad pugnandum pro acquirenda cœlesti beatitudine corda nostra inflammet*.

3. Militia est vita hominis super terram: ad acquirendam enim cœlestem coronam pugnare quisque debet adversus aëreas

potestates, adversus proprias passiones, et adversus omnes salutis suæ hostes. Quapropter Christus, ut homines ad strenue decertandum excitet, aliquam cœlestis illius gloriæ, quæ victoribus datur, speciem eis exhibet; quo facto dicit: non turbetur cor vestrum, neque formidet; non terreant vos inimici, cum quibus certamen vobis ineundum; viriliter pugnate; cum enim de iis triumphaveritis, ineffabilia et in infinitum majora, quam illa quæ modo exhibeo, vos in cœlo bona possidenda manent. De ethnico quodam rege profanæ narratur historiæ, quod ut militibus suis animos adderet, utque belli difficultatibus et periculis terrii, corde non caderent, opima quedam spolia ab hostibus ablata oculis eorum objecerit dicens; hæc sunt, o milites, spolia, pro quibus pugnatis. Id ipsum Christus efficit hodie: scit enim, quam grave, quam durum, quam periculosum sit bellum, quod cum animæ nostræ hostibus in hoc mundo gerimus, ideo ad valenter pugnandum excitare cupiens, aliqua cœlestis gloriæ spolia, seu aliquam cœlestis beatitudinis speciem nobis ostendit, quasi dicat aspice in me, videte splendorem et mirabilem pulchritudinem, qua fulgeo: hæc sunt, o milites, spolia pro quibus pugnatis; ergo dimicite fortes in fide, ut hujusmodi spolia in cœlo obtineatis. Cum aliquando Cajus Marius e regione hostium in loco, ubi nullæ erant. aquæ, castrametatus esset, animadvertens plerosque ex suis murmurare et indignari, eo quod siti affligerentur, sublato digito, eminus fluvium castra hostium præterlabentem ostendit, adjiciens, quod ad habendam aquam, necessario pugnandum erat. Simili modo Christus, ut nos ad spirituales pugnam excitet, trasfiguratione sua ostendit uberes in cœlo esse deliciarum torrentes et fluvios, pro quibus comparandis decertandum est. *Si quis sitis*, inquit Christus, *veniat ad me, et bibat*. Ad eum hodie sitientes nonnulli accedunt apostoli, claritatem ejus contemplantur; hujusque aquæ suavitate iam inebriatur Petrus. Heu! quis non cupiat bibere ex hac aqua? Quis non optet eadem frui felicitate qua Petrus? Quis pugnare recuset pro obtinendo tanto bono? Quanto magis pugnandum pro assequenda æterna beatitudine, ubi sunt torrentes voluptatis, quibus inebriantur

qui illam obtinebunt! Pugnemus ergo pro obtinenda æterna beatitudine, cum hodie transfiguretur Christus, ut ad pugnandam pro ea acquirenda nos excitet. Ecce rationes propter quas Christus transfiguratus est. *Videamus nunc quo loco transfiguratus sit.*

III PARS.

Ubi facta est Christi transfiguratio.

Sicut modus, quo Christus transfiguratus est, et finis ob quem transfiguratus est, mysteria multa nobis exhibent, ita locus, in quo transfiguratus est, a mysterio non vacat. Et ideo locum transfigurationis Domini nostri Jesu Christi specialiter adnotat sacer Evangelista, dicens, quod transfiguratus sit in monte: in monte excelso; in monte excelso seorsum; *Duxit illos in montem excelsum seorsum, et transfiguratus est.* Hæc omnia explicemus, et ad mores recte componendos, quantum fas erit, accomodemus.

1. Transfiguratus est Christus *in monte*; poterat Dominus in convallibus, vel in locis campestribus, et planis transfigurari: cur igitur in montem ascendit ubi accessus arduus et iter asperum est? Non casu quidem, nec fortuito id factum est; hoc enim fecit Christus, ut doceret, non in hac valle lacrymarum, sed in celo, et in monte sancto ejus quærendam beatitudinem: *Ut ostendat discipulis suis, quatenus gloriam divinæ claritatis, non in hujus sæculi profundo querant, sed in cælestis beatitudinis regno* (Remig. in c. 17 Matt.). Duo montes maxime oppositi nobis proponuntur a D. Matthæo: unus, ad quem diabolus Christum assumpsit: *Assumpsit eum diabolus in montem excelsum valde* (Matt. 4, 3). Alter vero, ad quem aliquos ex apostolis Christus secum duxit: *Duxit illos in montem excelsum.* In monte autem aliud ostendit Christus, et aliud ostendit diabolus: in monte ostendit diabolus Christo omnia regna mundi, et gloriam eorum; Christus autem in

monte discipulis suis ostendit regnum cælorum et gloriam ejus. Ostendit diabolus regna mundi, et gloriam eorum, ut hominibus suadeat, terrena amanda, iis comparandis insudandum et in illis totam felicitatem collocandam. Christus vero non terrena, sed spiritualia et cælestia in monte ostendit, ut doceat, terrenis non adhaerendum, in quibus nulla felicitas; ad cælum anhelandum, ubi vera beatitudo. O fratres, quæ sursum sunt quærite, non quæ super terram; terrena despice: iis cor nolite apponere. Maligno non credatis daemone suadenti, beatitudinem in sæculi bonis inveniri; ascendite ad montem Domini; videte Christum in monte transfiguratum, et cælesti gloria radiantem, ut ostendat beatitudinem non in hoc mundo, ast in cælo inquirendam; ibi eam quærite. Hic est primus fructus, quem ex loco, in quo transfiguratus est Christus, quisque referre debet. Ut alium inde hauriamus fructum, perpendamus, quod non solum in monte, sed etiam in monte excelso transfiguratus sit: *Duxit illos in montem excelsum.*

2. In monte excelso transfiguratur Dominus, ut ostendat, ascendendum et laborandum esse ad acquirendam gloriam cælestem: regnum enim cælorum laboribus et sudoribus multis comparatur, quia æquissimam legem tulit Christus, qua cavetur, ut æterna gloria nemo fruatur, si prius montem non ascenderit, et arduam ad ejus cacumen viam non arripuerit. Videte qua via ad montem Domini ascenderit Christus, videte quam tenuerit viam, ut regnum cælorum sibi jure hereditario debitum compararet. Nonne laboravit, jejunavit, et gravia perpressus est? *Nonne hæc oportuit pati Christum, et ita intrare in gloriam suam?* (Luc. 24). Heu! si Christum pati oportuit, et ita intrare in gloriam suam, licet Filius Dei naturalis esset, quo jure, qua fronte nos, qui filii inutiles sumus, sine ullo labore, luxui et voluptatibus vacantes, in cælum ingredi cogitamus? Si Christus, qui est Filius dilectus, in quo sibi Pater hene complacuit, laboribus et passionibus multis ad cælum ascendit, quomodo ad illud ascendere possumus, præcepta Dei violando, indulgendo nobis, et pravis corporis pro pensionibus deserviendo! Hoc fieri nequit: excelsum enim est

mons Domini, et sicut ad illum laboribus multis ascendit Christus, ita et laboribus multis ad illum ascendere debemus. Ecce quid doceat nos Christus, cum in die transfigurationis discipulos duxit in montem excelsum: perpendite quod duxit etiam illos seorsum: *Duxit illos in montem excelsum seorsum.*

3. Passus est Christus in Jerusalem coram innumeris hominibus, cum autem transfigurari et celesti claritate fulgere voluit, abiit *in montem excelsum seorsum*, seu valde separatum, et valde distantem ab hominum consortio, ut doceret nos, quod impiorum consortia fugere debeat qui eternam beatitudinem obtinere cupit. Qui enim sanctus fieri vult, cum personis piis et sanctis conversari debet; non enim sanctificantur qui impiorum, sed qui piorum consortia amant et quaerunt: *Cum sancto sanctus eris, et cum perverso perverteris* (Ps. 17). Quod exemplo Lot probari potest: qui postquam ab angelis subversionem Sodomæ didicit, ab urbe egredi morabatur, cum generis suis verba faciens, ut eos ab imminente periculo salvos eriperet, eumque e civitate exire coegerunt angeli, ne ipse cum aliis Sodomitis periret: *Cumque esset mane coegebant eum angeli dicentes, surge, tolle uxorem tuam, et duas filias quas habes, ne et tu pariter pereas in scelere civitatis* (Gen. 19, 15). In hoc negotio officia charitatis exercebat Lot, et tamen periclitabatur, quia tam periculose quis agit inter iniquos, ut etiam qui inter eos charitatis munera exercent, si nimis fidenter cum iis immorentur, in peccandi et salutis periculo versentur. Igitur si Deum in caelo gloria infinita radiantem videre cupiatis, si ad celestia regna pervenire optetis, non solum in hujus mundi bonis felicitas vestra non est collocanda, non solum pro aeterna beatitudine assequenda fortiter laborandum, sed et pravorum consortia sunt fugienda. Non ergo in hac lacrymarum valle terrenis bonis adhaereatis; mente ascendite in montem, ascendite in caelum, ubi vera sunt bona. Non etiam in hoc mundo turpi vacetis otio; per multos labores ascendite in montem excelsum, ascendite ad caelos, qui excelsi sunt, et ad quos non sine multo labore migrare possumus. Non tandem impiorum consortio vos immisceatis; manete seorsum; salutis declinate pericula, et aeternam salutem consequimini. *Amen.*

DOMINICA TERTIA QUADRAGESIMÆ.

DE CONFESIONE SACRAMENTALI.

Erat Jesus ejiciens dæmonium et illud erat mutuum.

(Luc. 11, 14).

Dæmonum, de quibus sacrum loquitur Evangelium, alii nimium, alii minimum loquebantur. Nimis haud dubie loquebantur hi, quibus Christus, ne loquerentur prohibuit: *et increpans, non sinebat ea loqui* (Luc. 4, 41). Minime loquebatur illi, de quo in hodierno Evangelio legitur, quod esset mutus; *erat Jesus ejiciens dæmonium, et illud erat mutum.* Duo hæc spirituum malorum genera indicant, dæmonem homines ad mala provocare nunc eos excitando ad plurima et indebita verba proferenda, nunc eos adducendo ad exitiosum silentium pertinaciter servandum. Vides hominem, qui linguam suam ad blasphemias, imprecationes, detractiones, perjuria, aliaque impia verba solvit, hic a dæmone loquace et ad nimiam loquacitatem impellente possidetur. Vides alium, qui crimina sua in confessione non declarat, aut debite non confitetur, hic mutum habet dæmonium, quod ejus os obstruit, illumque mutum efficit, timens, ne per veram peccatorum suorum confessionem ab iis solvatur, et ad Deum convertatur. Non jam mee mentis est de his disserere, quos dæmon nimia et indebita loquacitate ad peccandum trahit; de his solummodo disseram, quos in sacro penitentiae tribunali mutos efficit. *Ave.*

Christiani, qui ad status sui perfectionem anhelant, sua sæpe, integre et perfecte confiteri solent peccata. *Sæpe* quidem, ut Dei gratiam assequantur, utque conscientiam suam ab omni inquinamento peccati mundam et liberam semper servant: *integre*, ut sacrilegii noxam devitent, utque novo peccato animas